

Bruxelles, 23 noiembrie 2018
(OR. en)

14633/18

MI 887
IND 369
COMPET 811
DIGIT 234
EF 304
ECOFIN 1125
FIN 910
CYBER 299
PI 169
CONSOM 336
TELECOM 433

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretar general al Comisiei Europene, sub semnătura dlui Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	22 noiembrie 2018
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2018) 772 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL ȘI COMITETUL REGIUNILOR Piața unică într-o lume în schimbare Un atu unic ce necesită un angajament politic reînnoit

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2018) 772 final.

Anexă: COM(2018) 772 final

Bruxelles, 22.11.2018
COM(2018) 772 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN,
CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL ȘI
COMITETUL REGIUNILOR**

Piața unică într-o lume în schimbare

Un atu unic ce necesită un angajament politic reînnoit

Piața unică este una dintre realizările cele mai importante ale proiectului european. Ei i se datorează faptul că Europa a devenit unul dintre cele mai atractive locuri din lume din perspectiva condițiilor de trai și de afaceri. În ultimii 25 de ani, piața unică a avut un rol esențial în sporirea prosperității și a bunăstării cetățenilor Uniunii Europene. Prin faptul că a oferit întreprinderilor acces la o piață competitivă de mari dimensiuni și a eliminat obstacolele din calea dezvoltării lor și a eforturilor acestora de inovare și de extindere, piața unică a sporit competitivitatea sectorului industrial. Prin gradul său de diversificare, piața unică a contribuit la îmbunătățirea rezilienței economiei europene și a uniunii economice și monetare¹, iar prin dimensiunile sale, a asigurat Uniunii Europene un loc mai proeminent și o influență mai mare pe scena mondială. Beneficiile oferite de piața unică sunt cu mult peste cele oferite de o zonă de liber schimb și o uniune vamală și includ libera circulație a bunurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. Aceste patru libertăți, care împreună favorizează desfășurarea fără probleme a activității comerciale și economice, alcătuiesc nucleul dur al pieței unice. Comisia estimează că beneficiile economice aduse de piața unică reprezintă aproximativ 8,5 % din produsul intern brut al Uniunii.

Chiar dacă realizările de până acum sunt notabile, trebuie și va trebui și pe viitor să depunem în continuare eforturi pentru a apăra piața unică și a îmbunătăți funcționarea sa. Pentru a fi în continuare o sursă de creștere economică și de oportunități pentru cetățeni și pentru întreprinderi, piața unică trebuie să continue să se adapteze la noi evoluții și provocări. Există o mare diversitate de opinii cu privire la obiectivele care ar trebui urmărite cu prioritate și există percepții diferite referitoare la avantajele potențiale care ar rezulta. Globalizarea și noile tehnologii oferă oportunități enorme, dar ridică și întrebări esențiale referitoare la necesitatea sau inutilitatea reglementării, la momentul în care trebuie să intervină aceasta, la sfera sa de aplicare și la modalitățile în care trebuie să se facă reglementarea. Inconsecvențele sau slăbiciunile în asigurarea respectării normelor comune sunt în continuare o provocare, iar pentru ca aceste norme să rămână adecvate scopului pentru care au fost create, într-un mediu aflat într-o evoluție rapidă, este nevoie de eforturi susținute.

Poate mai presus de orice, cu cât avansăm pe calea integrării, cu atât devine mai problematic din punct de vedere politic să ne mobilizăm pentru fiecare nouă etapă a drumului rămas, dat fiind caracterul tot mai sensibil al chestiunilor economice și sociale pe care le abordăm. De exemplu, avem dificultăți în a promova o integrare și mai aprofundată în domenii precum serviciile, unde aceasta ar impulsiona în mod semnificativ productivitatea și creșterea economică, ori în domeniul impozitării, unde divergențele dintre normele aplicabile sunt percepute de multe întreprinderi drept un obstacol major în cadrul pieței unice. Același lucru este valabil și pentru dimensiunea socială a pieței unice, unde realizarea de progrese este esențială pentru a permite tuturor cetățenilor să beneficieze pe deplin de pe urma integrării.

Date fiind aceste provocări, pentru a aborda azi subiectul unei integrări mai aprofundate este nevoie de mai mult curaj politic și de mai multă hotărâre decât acum 25 de ani, precum și de eforturi mai susținute ca oricând pentru a acoperi prăpastia dintre declarații și fapte. Ne confruntăm mult prea adesea cu situația în care consensul care pare să existe la cel mai înalt nivel cu privire la necesitatea aprofundării pieței unice nu este însoțit de voința politică necesară pentru a adopta măsurile concrete pe care le propune Comisia și care ar schimba cu adevărat lucrurile sau pentru a transpune și a pune în aplicare măsuri care au fost deja convenite. Chiar și atunci când își exprimă sprijinul în favoarea unei integrări mai aprofundate a piețelor sau a unei armonizări sporite, statele membre își promovează adesea, ca punct de

¹ Discursul rostit de M. Draghi, „Uniunea economică și monetară: trecut și prezent”, 19 septembrie 2018, Berlin, <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180919.en.html>.

pornire pentru elaborarea de norme europene, doar viziunile naționale, lucru care poate genera tensiuni politice. La rândul său, această situație conduce la lansarea unor apeluri repetate la adresa Comisiei de a prezenta idei noi, fără ca acestea să fie neapărat acompaniate de voința de a le vedea transpuse în fapte. Prin urmare, avem nevoie de o dezbatere deschisă cu privire la aceste aspecte și de un angajament reînnoit din partea liderilor cu privire la toate dimensiunile pieței unice.

Prin Strategia privind piața unică, uniunea piețelor de capital și Strategia privind piața unică digitală, Comisia a prezentat, în ultimii patru ani, un set de măsuri ambițioase și echilibrate menite să aprofundeze și mai mult piața unică și să o facă mai echitabilă. Aceste propuneri formează împreună cadrul juridic pentru o piață unică orientată către viitor. Unele propuneri au fost deja adoptate, însă Parlamentul European și Consiliul mai trebuie să ajungă la un acord cu privire la 44 din cele 67 de propuneri prezentate în contextul acestor strategii (a se vedea anexa I). Comisia a prezentat, de asemenea, propuneri importante și orientate spre viitor în domeniile economiei circulare, energiei, transporturilor și climei, care vor aprofunda piața unică și vor favoriza dezvoltarea durabilă. Pentru a se asigura că piața unică rămâne echitabilă, Comisia a propus garanții în domeniile ocupării forței de muncă, impozitării și dreptului societăților comerciale.

În martie 2018, Consiliul European a solicitat Comisiei să evalueze situația pieței unice din perspectiva punerii în aplicare, a transpunerii în practică și a asigurării respectării legislației existente, care constituie aspecte esențiale pentru funcționarea pieței unice, precum și din perspectiva barierelor care mai trebuie eliminate și a oportunităților care trebuie valorificate pentru a avea o piață unică pe deplin funcțională. Prezenta comunicare constituie un prim răspuns la solicitarea Consiliului European și este adoptată împreună cu analiza anuală a creșterii și cu o comunicare ce face bilanțul Planului de investiții². Prezenta comunicare expune situația actuală, reamintind beneficiile aduse cetățenilor, consumatorilor și întreprinderilor și evidențiază faptul că este imperios necesar să se ajungă la un acord, înainte de sfârșitul actualului ciclu legislativ, cu privire la propunerile prezentate. Prezenta comunicare subliniază necesitatea unei mai mari eficacități în punerea în aplicare, transpunerea în practică și asigurarea respectării normelor privind piața unică. De asemenea, comunicarea examinează principalele bariere care vor trebui eliminate pentru ca piața unică să funcționeze în continuare în mod eficient, permițând Uniunii să profite de oportunitățile oferite de o piață unică orientată spre viitor, care va contribui în ultimă instanță la asigurarea creșterii economice și a prosperității cetățenilor săi și a întreprinderilor sale și la modelarea agendei globale.

1. Oferirea de mijloace de acțiune și de protecție

Piața unică este un motor puternic care impulsionează competitivitatea Uniunii și prosperitatea locuitorilor săi. Piața unică îndeplinește o funcție importantă în societate prin crearea unui spațiu comun de viață, bazat pe norme comune, pentru mai mult de 512 milioane de europeni. Potrivit unui sondaj Eurobarometru din primăvara anului 2018, 82 % din cetățenii Uniunii sprijină libertatea de care se bucură de a locui, a munci, a studia și a desfășura o activitate economică într-un alt stat membru. Este cel mai înalt nivel de sprijin de care s-a bucurat vreodată o politică a Uniunii³. În plus, dimensiunea externă a pieței unice generează, de asemenea, beneficii economice și sociale, oferind Uniunii un cuvânt greu de spus în negocierile comerciale internaționale și reprezentând un atu care atrage investiții

² COM(2018) 770 și, respectiv, COM(2018) 771.

³ Sondajul Eurobarometru standard 89, primăvara anului 2018.

străine și capital uman. Acest lucru este cu atât mai important cu cât statele cu care Uniunea concurează la nivel mondial sunt economii care au geografic mărimea unui continent.

1.1 Mai multe oportunități și beneficii oferite cetățenilor

1.1.1 O gamă mai largă de opțiuni, prețuri mai mici și o protecție mai bună oferite consumatorilor

Eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a produselor și a serviciilor, inclusiv a datelor, a adus beneficii economice considerabile consumatorilor și întreprinderilor. Consumatorii beneficiază de o gamă mai largă de produse și de servicii de înaltă calitate, la prețuri mai mici. Lipsa oricăror denaturări ale concurenței stimulează capacitatea de inovare a întreprinderilor și le încurajează să își îmbunătățească produsele și serviciile⁴. Scăderea cu 35 %, în ultimul deceniu⁵, a prețurilor din sectorul telecomunicațiilor, eliminarea tarifelor de roaming și reducerea costurilor transportului aerian constituie exemple ale acestor beneficii directe.

Piața unică le permite cetățenilor să efectueze plăți în zona euro cu costuri mult mai mici și mult mai rapid. Adoptarea monedei euro, introducerea zonei unice de plată în euro (SEPA) și intrarea în vigoare a legislației Uniunii⁶ au făcut ca, în interiorul zonei euro, comisioanele pentru plățile transfrontaliere efectuate în euro să fie aduse la nivelul celor practicate la nivel național, adică să fie în medie cu 85 % mai mici. De asemenea, piața unică le permite cetățenilor care lucrează și studiază într-un alt stat membru să își primească salariul sau să își plătească facturile în țara de reședință, utilizând contul bancar deschis în țara lor de origine.

Pentru ca piața unică să funcționeze în mod eficient, consumatorii trebuie să poată avea încredere în produsele pe care vor să le cumpere, fie ele bunuri sau servicii, în mediul online sau offline, de pe piața locală sau dintr-un alt stat membru. Această încredere este asigurată prin dezvoltarea unui set unic de norme ale Uniunii în domeniul protecției consumatorilor. Aceste norme oferă deja standarde comune de protecție în multe domenii, cum ar fi siguranța produselor și siguranța alimentară, mediul, drepturile pasagerilor, dreptul la protejarea vieții private și protejarea datelor, precum și bunăstarea animalelor.

Normele armonizate ale Uniunii referitoare la informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare au oferit consumatorilor o mai bună protecție, iar întreprinderilor din sector - securitate juridică. Acest lucru a permis o mai bună circulație și o mai largă disponibilitate a produselor alimentare în cadrul pieței unice. În plan concret, dispozițiile legislației UE au impus obligația ca produsele alimentare preambalate și meniurile restaurantelor să indice în mod clar prezența alergenilor și să ofere informații nutriționale clare. În acest fel, se asigură protecția sănătății consumatorilor și li se dă acestora posibilitatea să aleagă în cunoștință de cauză.

1.1.2 Libera circulație în Uniune

Numărul cetățenilor Uniunii care locuiesc sau lucrează într-un alt stat membru este de 17 milioane de persoane, iar dintre acestea, 9,5 milioane sunt persoane economic active. Aproximativ 2 milioane de persoane trec zilnic o frontieră pentru a merge la muncă sau la școală într-o altă țară decât cea în care locuiesc⁷. Mobilitatea persoanelor în interiorul

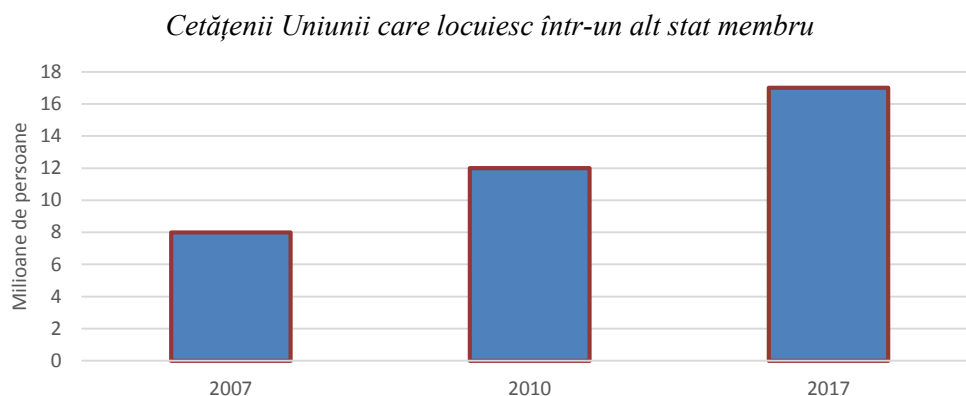
⁴ SWD(2018) 198.

⁵ Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2018, SWD(2018) 198; perioada de referință: 2006-2015.

⁶ Regulamentul (CE) nr. 924/2009.

⁷ COM(2017) 534.

Uniunii⁸ a crescut semnificativ în ultimul deceniu (a se vedea graficul de mai jos). În plus, de la lansarea programului Erasmus, peste 9 milioane de cetățeni au putut să petreacă timp într-o altă țară, urmând cursuri, programe de formare sau de pregătire profesională⁹. Cu toate că progresele în aceste domenii au fost impresionante, cifrele sunt în continuare modeste pentru un continent cu peste 512 milioane de locuitori. Aceste cifre ar trebui privite în contextul unor factori specifici cum ar fi limba și diferențele dintre sistemele sociale, care sunt dificil de depășit și care înseamnă că mobilitatea forței de muncă va rămâne probabil întotdeauna mai scăzută în Uniune decât pe alte piețe integrate.

Sursa: Eurostat – calcule proprii

Prin eliminarea obstacolelor discriminatorii, nejustificate sau disproporționate din calea mobilității forței de muncă și prin stabilirea principiului egalității de tratament între lucrătorii naționali și cei din Uniune, piața unică deschide noi oportunități de angajare pentru cetățenii Uniunii care doresc să lucreze într-un alt stat membru. Sectoarele economice afectate de deficite de forță de muncă au și ele de câștigat de pe urma mobilității forței de muncă. În timpul crizei economice și financiare, acest lucru i-a ajutat pe lucrătorii europeni să își găsească un loc de muncă în țările din Uniune mai puțin afectate de criză.

Un cetățean al Uniunii a lucrat 4 ani în Germania și 32 de ani în Portugalia. În Germania, un cetățean trebuie să fi lucrat cel puțin 5 ani pentru a avea dreptul la pensie, prin urmare, în mod normal, nu s-ar califica pentru sistemul național de pensii din Germania. Datorită normelor Uniunii privind coordonarea sistemelor de securitate socială, autoritatea germană în materie de pensii trebuie să țină seama de anii lucrați de acesta în Portugalia și să îi plătească beneficiarului o parte a pensiei corespunzătoare celor 4 ani de muncă lucrați în Germania.

Este însă, de asemenea, important să se recunoască faptul că efectele pozitive ale pieței unice nu s-au resimțit în mod uniform în societate și că nu toți cetățenii pot beneficia de libertățile menționate anterior. Este evidentă necesitatea de a răspunde preocupărilor cetățenilor în regiunile cu un nivel ridicat al șomajului sau care se confruntă cu schimbări structurale. O mai mare mobilitate a forței de muncă sau o mai mare integrare a piețelor poate crea probleme legate de securitatea veniturilor și a locurilor de muncă. În acest scop, Uniunea a luat măsuri pentru a spori reziliența forței sale de muncă la schimbările de pe piața muncii, de exemplu

⁸ Mobilitatea persoanelor în interiorul Uniunii se referă la numărul total de cetățeni ai Uniunii Europene, de toate vârstele, care locuiesc într-un alt stat membru, incluzând pensionarii, studenții și lucrătorii.

⁹ Sunt incluși aici 4,4 milioane de studenți în cadrul învățământului superior, 1,4 milioane de participanți la programe de schimburi de tineri, 1,3 milioane de participanți la programe de educație și formare profesională, 1,8 milioane de membri ai personalului din sectoarele vizate, 100 000 de voluntari și 100 000 de participanți la programul Erasmus Mundus.

prin recalificare sau reconversie profesională, precum și prin instituirea unor standarde solide privind piața forței de muncă. De exemplu, revizuirea recentă a legislației privind lucrătorii detașați oferă o protecție sporită și, în special, introduce principiul remunerației egale pentru muncă egală în același loc. Pilonul european al drepturilor sociale¹⁰ reflectă o înțelegere comună a standardelor sociale europene, stabilește o agendă care urmărește oferirea de noi drepturi, mai eficace, cetățenilor și lucrătorilor și răspunde noilor probleme de ordin social și demografic și transformărilor din domeniul muncii. Politica de coeziune a Uniunii joacă, la rândul său, un rol important, ajutând cetățenii și teritoriile să facă față distribuției inegale a beneficiilor pieței unice.

În iunie 2016, Comisia a adoptat Noua agendă pentru competențe în Europa pentru a se asigura că cetățenii din întreaga Uniune beneficiază de formarea, de competențele și de sprijinul de care au nevoie pentru a se integra pe piețele în schimbare ale forței de muncă. Ca parte a acestui proces, Comisia a lansat un Plan de cooperare sectorială pentru a răspunde nevoilor pe termen scurt și mediu în materie de competențe în diverse sectoare economice.

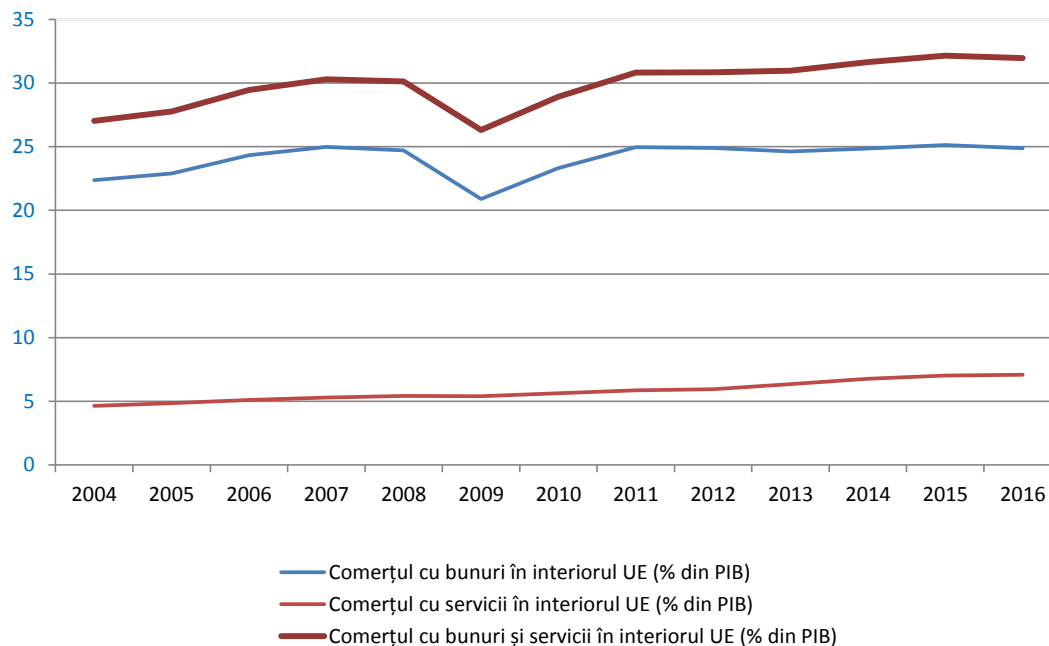
1.2 Beneficii oferite întreprinderilor

Datorită armonizării normelor naționale, a faptului că, în loc să existe 28 de seturi diferite de standarde, există standarde comune în statele membre și a principiului recunoașterii reciproce, piața unică oferă acces la o piață de peste 512 milioane de consumatori, în care pot fi testate idei și produse noi. Normele Uniunii în materie de achiziții publice permit o abordare mai strategică a cheltuielilor publice și asigură faptul că statele membre, autoritățile regionale și locale pot alege ofertele cele mai bune pe baza unui set mai amplu de criterii decât criteriul prețului cel mai mic¹¹. Diversificarea, scara activităților, experimentarea și inovarea pe care le face posibile piața unică sunt toate motoare ale productivității și, prin urmare, au un rol decisiv în a ajuta întreprinderile europene să rămână competitive într-o lume globalizată. În special piața unică a produselor a fost un succes. Obstacolele legate de reglementare au fost eliminate pentru mai mult de 80 % din produsele industriale prin adoptarea unor norme comune și, în lipsa acestora, pe baza principiului recunoașterii reciproce. Integrarea pieței unice a continuat și ea procesul de aprofundare. În raport cu economia Uniunii, comerțul cu bunuri și servicii în interiorul Uniunii a crescut de la 27 % din produsul intern brut al Uniunii în 2004 la 33 % în 2017, în condițiile în care comerțul cu servicii rămâne totuși mai limitat și mult sub potențial.

¹⁰ COM(2017) 250.

¹¹ Un procent substanțial din investițiile publice în economia UE merg către achizițiile publice: 2 mii de miliarde EUR pe an, reprezentând 14 % din produsul intern brut al Uniunii. COM(2017) 572.

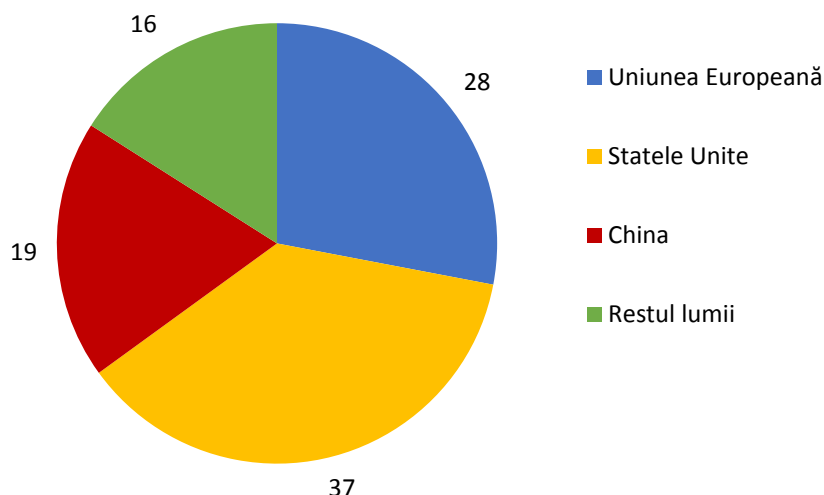
Comerțul cu bunuri și servicii în interiorul Uniunii (raportat la produsul intern brut al Uniunii)

Sursa: Eurostat

Piața unică le oferă tuturor întreprinderilor, fie ele mari sau mici, posibilitatea de a atrage investiții datorită cărora să se extindă dincolo de granițele țării lor de origine și să ajungă la o scară care să le permită să își dezvolte activitatea atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel global. Având una dintre cele mai mari piețe din lume, Uniunea ajută întreprinderile europene să devină competitive la nivel mondial.

Numărul întreprinderilor europene în topul primelor 100 de firme de talie mondială în 2017

Sursa: Fortune, reprezentare grafică a Centrului European de Strategie Politică

1.2.1 Beneficiile integrării sectorului financiar

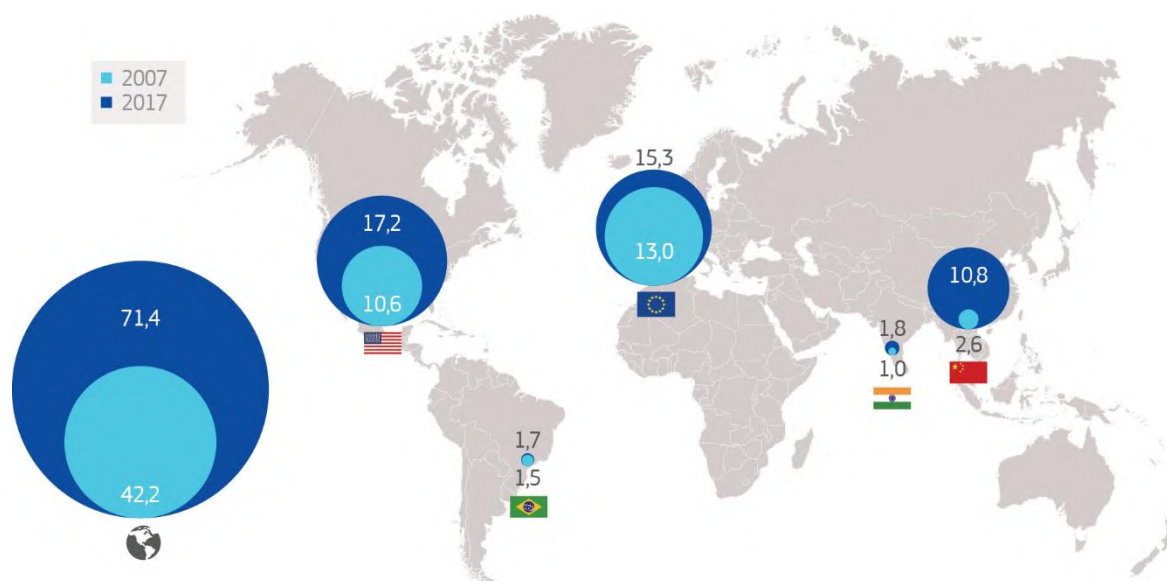
În ciuda crizei financiare, integrarea piețelor de capital din Europa s-a accentuat în ultimii 25 de ani. Piețele de capital s-au extins considerabil din 1992 până în prezent, ajungând în 2015 la dimensiuni cu mai bine de două ori mai mari decât economia Uniunii. Tot mai mulți furnizori de servicii financiare pot să își ofere serviciile în întreaga Uniune cu ajutorul unui

pașaport unic¹². Acest lucru stimulează concurența și le oferă noi oportunități întreprinderilor care au nevoie de finanțare pe piețele de capital. Acestea pot, în prezent, să își finanțeze mai multe activități în cadrul pieței unice și depind într-o mai mică măsură de finanțarea bancară. Supravegherea sporită la nivelul Uniunii a asigurat un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor și a investitorilor. Integrarea piețelor de capital stimulează, de asemenea, inovarea europeană, care este esențială pentru ca întreprinderile să devină mai eficiente și mai productive.

1.2.2 Modelarea unui sistem comercial bazat pe reguli, deschis și multilateral și asigurarea accesului la lanțurile valorice internaționale

Piața unică oferă Uniunii posibilitatea de a se exprima cu o singură voce în cadrul negocierilor comerciale internaționale. Cu cei peste 512 milioane de consumatori ai săi și cu un produs intern brut total de 15 300 de miliarde EUR¹³, piața unică este una dintre cele mai mari piețe din lume. Prin urmare, ea este atractivă pentru partenerii noștri comerciali și poate fi utilizată ca o pârgie pentru deschiderea piețelor către exterior într-un mod reciproc avantajos. Acest lucru a fost evidențiat recent prin semnarea acordurilor de liber schimb cu Japonia și cu Singapore, prin propunerea Comisiei de semnare a acordului cu Vietnamul, prin încheierea negocierilor cu Mexicul și prin negocierile în curs cu Mercosur¹⁴, Chile, Australia și Noua Zeelandă. Agenda comercială ambițioasă a Uniunii contribuie la asigurarea unui mediu concurențial echitabil și a unor condiții competitive egale de care să beneficieze întreprinderile europene pe piețele din țările terțe.

Economia europeană într-o perspectivă mondială (Produsul intern brut în mii de miliarde EUR - prețuri curente, 2007-2017)

Sursa: Banca Mondială și Banca Centrală Europeană, reprezentare grafică a Centrului European de Strategie Politică

În plus, datorită anvergurii pieței sale unice, Uniunea este totodată în măsură să modeleze un sistem comercial bazat pe reguli, deschis și multilateral. Întreprinderile din țările terțe trebuie

¹² Există în prezent 13 484 de instituții financiare care utilizează 359 953 de pașapoarte pentru a oferi servicii financiare în Uniune.

¹³ Date pentru anul 2017.

¹⁴ „Piața Comună a Sudului” (Mercado Común del Sur, Mercosur), formată din Argentina, Brazilia, Paraguay și Uruguay.

să respecte legislația Uniunii pentru a avea acces la piața unică, inclusiv în domeniile sănătății, mediului, siguranței alimentare și a produselor și protecției consumatorilor. Standardele armonizate europene au devenit adesea modelele pe baza cărora au fost elaborate standardele mondiale, iar politica comercială le promovează prin intermediul acordurilor de liber schimb. Cu respectarea deplină a normelor Uniunii privind protecția datelor și confidențialitatea datelor, Uniunea a propus dispoziții orizontale pentru fluxurile transfrontaliere de date și protejarea datelor cu caracter personal în negocierile purtate cu țările terțe în materie de comerț și investiții.

Noul cadru propus pentru examinarea investițiilor străine directe va contribui la protejarea intereselor strategice ale Uniunii printr-o mai mare transparență și un grad sporit de control. Toate aceste măsuri generează beneficii și oportunități semnificative pentru întreprinderi și permit pieței unice să contribuie la obiectivele Uniunii de sprijinire a păcii, a valorilor sale și a bunăstării cetățenilor săi. Legislația privind piața unică, precum și agenda comercială ambițioasă a Uniunii reflectă și promovează aceste valori.

Producția internațională este organizată într-o măsură tot mai mare în cadrul unor lanțuri valorice globale în care procesul de inovare și de producție nu are loc într-o singură țară. Grație pieței unice, întreprinderile din Uniune au acces la factori de producție mai diverși, de o mai bună calitate și mai ieftini și sunt, așadar, mai competitive pe plan global. Piața unică facilitează integrarea întreprinderilor în lanțurile valorice europene, ceea ce contribuie la garantarea faptului că activitatea economică rămâne pe teritoriul Uniunii. De exemplu, ponderea factorilor de producție proveniți din alte state membre în lanțurile de producție este în creștere și depășește în prezent 14 %¹⁵. Așadar, orice bariere noi sau care reapar în cadrul pieței unice au ca efect, în ultimă instanță, reducerea competitivității întreprinderilor din Uniune. Piața unică este esențială pentru întreprinderile mici și mijlocii, oferind oportunități crescânde de afaceri întreprinderilor care nu au ele însele activități de export¹⁶.

¹⁵ Cifrele sunt semnificativ mai mari pentru industria automobilelor (32 %) și pentru industria chimică (31 %), în creștere față de procentul de 23 % înregistrat de ambele sectoare în anul 2000.

¹⁶ A se vedea, de exemplu, studiul intitulat *25 years of the European Single Market - Study funded by the Danish Business Authority* („25 de ani de piață unică europeană - studiu finanțat de autoritatea daneză pentru întreprinderi”), <http://www.hbseconomics.dk/wp-content/uploads/2018/09/25-years-of-the-Single-Market.pdf>.

*Lanțul valoric al producătorilor europeni de turbine eoliene:
principalele amplasamente ale unităților de producție*

Sursa: date furnizate de Centrul Comun de Cercetare

Alianța europeană pentru baterii este un bun exemplu de lanț valoric strategic din Europa care nu ar exista fără piața unică. Cu toate că celulele de baterii vor reprezenta un procent important din valoarea adăugată a automobilelor viitorului, Uniunea nu este în prezent în măsură să le producă în masă și se bazează pe importuri din țări terțe. Acest lucru poate crea probleme legate de securitatea aprovizionării, iar costurile rezultate sunt mai mari din cauza transportului, a întârzierilor sau a unui control mai slab al calității. La un an de la lansarea alianței, și-au făcut apariția consorții cu sediul în Uniune, sunt în curs de construcție primele unități de producție pilot și au fost anunțate noi proiecte menite să consacre Uniunea drept un actor-cheie în acest domeniu strategic.

2. Provocarea reprezentată de transpunerea obiectivelor urmărite în acțiuni concrete

Cetățenii și întreprinderile vor putea beneficia de avantajele pieței unice numai dacă normele care o reglementează funcționează pe teren. Indiferent că este vorba de cerințele în materie de sănătate și de siguranță aplicabile produselor alimentare, produselor de asigurări sau condițiilor de muncă, nerespectarea dreptului Uniunii într-un stat membru poate avea consecințe grave într-un alt stat membru. Nerespectarea legislației poate submina încrederea consumatorilor în piața unică și periclitează, în același timp, existența unor condiții competitive egale pentru întreprinderi. Prin urmare, o bună punere în aplicare, transpunere în practică și asigurare a respectării normelor privind piața unică constituie condiții indispensabile pentru ca dorința afirmată de aprofundare a pieței unice să se materializeze.

2.1 Punerea în aplicare și aplicarea normelor privind piața unică

Statele membre sunt responsabile pentru transpunerea directivelor în legislația națională. S-au înregistrat progrese mulțumitoare în ultimii 20 de ani în ceea ce privește transpunerea directivelor privind piața unică, după cum o demonstrează scăderea semnificativă a deficitului mediu de transpunere (de la 6,3 % în 1997 la 0,9 % în 2017). Însă punerea în aplicare corespunzătoare a întregului corpus legislativ care a fost adoptat în ultimii ani pentru a impulsiona dezvoltarea pieței unice va constitui în viitorul imediat o provocare comună de anvergură și va necesita un angajament susținut din partea tuturor statelor membre¹⁷. Semnalele recente nu au fost întotdeauna încurajatoare. De exemplu, deficitul de transpunere a celor 16 directive având termene de transpunere cuprinse între decembrie 2017 și mai 2018 a fost de 25 % în iunie 2018. În cazul a trei directive privind achizițiile publice care trebuiau transpuse până în aprilie 2016, Comisia a trebuit să lanseze 58 de proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a 21 de state membre din cauză că acestea nu comunicaseră că ar fi luat vreo măsură de transpunere, 3 dintre aceste proceduri fiind încă în curs.

În cazurile de armonizare minimă a normelor naționale la nivelul Uniunii, statele membre au dreptul legitim, dacă doresc, de a merge dincolo de cerințele impuse de normele Uniunii. Acest lucru nu ar trebui să conducă însă la o situație de suprareglementare, în care măsurile adoptate la nivel național pot antrena poveri disproporționate pentru cetățeni și pentru întreprinderi¹⁸. Eventuala integrare a Regulamentului general privind protecția datelor în cadrele legislative naționale este un exemplu al unui astfel de risc, existând un stat membru în care au fost adoptate acte legislative suplimentare ce însumează aproape 600 de pagini. În 2016, Parlamentul European, Consiliul și Comisia Europeană s-au angajat, în Acordul interinstituțional privind o mai bună legiferare¹⁹, să publice textul măsurilor naționale de transpunere și să specifice care sunt dispozițiile ce decurg din directivele Uniunii și cele care merg dincolo de cadrul acestora. În sine, această obligație de transparență poate contribui la asigurarea faptului că eventualele cerințe suplimentare rămân proporționale și sunt justificate în mod clar. Comisia a pus la dispoziția statelor membre un instrument prin care acestea pot notifica modul în care au transpus directivele Uniunii, însă, până în prezent, instrumentul nu a fost utilizat decât de două state membre cu privire la trei directive.

Autoritățile statelor membre sunt responsabile și pentru aplicarea normelor privind piața unică. În mai multe cazuri în ultimii ani, aplicarea necorespunzătoare a normelor a avut consecințe majore. Având în vedere această situație, a fost consolidată supravegherea la nivelul Uniunii.

Scandalul Dieselgate a scos la lumină deficiențe în ceea ce privește asigurarea respectării normelor Uniunii în procedurile de omologare de tip pentru autoturisme de către organismele competente de la nivelul statelor membre și absența unor instrumente juridice la care Comisia să poată recurge pentru a remedia această situație. Noul cadru privind omologarea de tip, adoptat în mai 2018, va face ca normele Uniunii să fie aplicate cu o mai mare eficacitate și va consolida semnificativ supravegherea la nivelul Uniunii.

¹⁷ Rezoluția Parlamentului European din 26 mai 2016 referitoare la Strategia privind piața unică digitală, 2015/2354(INI); Rezoluția Parlamentului European din 19 ianuarie 2016 referitoare la Strategia privind piața unică digitală, 2015/2147(INI).

¹⁸ A se vedea, de asemenea, la nivelul statelor membre, inițiativa Franței de a identifica și de a elimina o serie de situații de suprareglementare în raport cu transpunerea directivelor Uniunii, <https://ue.delegfrance.org/suppression-de-sur-transpositions>.

¹⁹ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

Pentru a fi eficace, legislația privind piața unică necesită adesea supraveghere din partea unor autorități independente de la nivel național, care să dispună de personal și de dotări suficiente. Acest lucru este valabil în domenii precum concurența, supravegherea pieței, protecția datelor, energia, transporturile, telecomunicațiile sau serviciile financiare. Aceste organisme reprezintă o garanție suplimentară de bună aplicare a normelor privind piața unică, iar Comisia va continua să acorde o atenție deosebită asigurării faptului că aceste organisme funcționează bine și dispun de resurse corespunzătoare. În practică, Comisia își va consolida sprijinul pentru consolidarea capacității administrative, de exemplu cu ajutorul programului privind piața unică și a programului privind sprijinul pentru reforme care au fost propuse în următorul cadru financiar multianual.

Protejarea consumatorilor împotriva practicilor frauduloase ale unor întreprinderi lipsite de scrupule reprezintă o provocare care necesită o cooperare transfrontalieră sporită între administrații. Cazul din 2017 de contaminare a ouălor cu fipronil a arătat, de exemplu, că se poate spori cooperarea în domeniul prevenirii fraudelor alimentare. Cooperarea transfrontalieră este, de asemenea, necesară pentru a ajuta cetățenii și întreprinderile să își exercite libertățile oferite de piața unică și să soluționeze conflictele dintre autoritățile publice. Comisia a luat măsuri decisive în acest domeniu prin propunerea sa privind instituirea Autorității Europene a Muncii²⁰. Obiectivul acesteia este de a îmbunătăți libera circulație a lucrătorilor, în special prin cooperarea transfrontalieră între autoritățile naționale și prin medierea în cazul litigiilor transfrontaliere.

După cum reiese din Tabloul de bord privind justiția²¹, Comisia reamintește că independența, calitatea și eficiența sistemului de justiție și respectarea statului de drept la nivel național sunt elemente esențiale pentru menținerea încrederii în piața unică. Îmbunătățirea sistemelor judiciare naționale este, așadar, un obiectiv prioritar al Comisiei, pe care îl urmărește fie prin intermediul semestrului european – ciclul anual al Uniunii de coordonare a politicilor economice –, fie prin sprijinirea formării profesionale și a activității judecătorilor, de exemplu prin intermediul rețelei judiciare europene. Comisia a propus, de asemenea, consolidarea capacității cetățenilor de a-și exercita drepturile. Ca urmare a pachetului „Noi avantaje pentru consumatori”²², entitățile calificate vor putea introduce o acțiune în justiție în numele consumatorilor. Dacă va fi adoptat, noul cadru va oferi consumatorilor mijloace mai puțin costisitoare și mai eficace de a pune capăt încălcărilor și a lua măsuri de remediere cu privire la încălcările care afectează un număr mare de consumatori din Uniune. În domeniile în care încălcările legislației Uniunii pot fi dificil aduse la lumină și ar putea cauza prejudicii grave interesului public, avertizorii pot juca un rol crucial, așa cum au arătat unele dintre scandalurile recente. Propunerea Comisiei referitoare la această chestiune va garanta faptul că avertizorii se simt în siguranță atunci când raportează astfel de încălcări²³.

2.2 Asigurarea respectării legislației la nivelul Uniunii

În calitate de gardian al tratatelor, Comisia veghează ca statele membre să respecte normele Uniunii, mai ales prin procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, în conformitate cu abordarea strategică prezentată în Comunicarea „Dreptul UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune”²⁴, și prin controlul ajutoarelor de stat. Uniunea a instituit, de asemenea, mecanisme consolidate de supraveghere, cum ar fi autoritățile europene de

²⁰ COM(2018) 131.

²¹ COM(2018) 364.

²² COM(2018) 183.

²³ COM(2018) 218.

²⁴ C(2016) 8600.

supraveghere în domeniul serviciilor financiare. Dat fiind caracterul transfrontalier al amenințărilor la adresa stabilității financiare și a protecției investitorilor, Comisia a prezentat propuneri²⁵ menite să asigure faptul că supravegherea financiară efectuată de aceste autorități este mai robustă și mai integrată, inclusiv în domeniul spălării banilor. În conformitate cu obiectivul său de a fi „mai mare și mai ambițioasă în ceea ce privește aspectele importante și mai mică și mai modestă în ceea ce privește aspectele mai puțin importante”, Comisia a decis, totodată, să pună un accent mai puternic în cadrul controlului ajutoarelor de stat și al procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pe măsurile cu un impact semnificativ asupra pieței unice, de exemplu ajutoarele de stat în domeniul impozitării societăților comerciale²⁶.

Întreprinderile pot, la rândul lor, să submineze funcționarea pieței unice prin ridicarea de bariere în calea comerțului, a investițiilor sau a inițiativelor antreprenoriale. Atunci când încheie între ele acorduri ilegale pentru a evita concurența sau atunci când operatorii dominanți împiedică întreprinderile concurente să intre pe piețele lor, acest lucru are drept efect creșterea prețurilor și reducerea opțiunilor aflate la dispoziția consumatorilor. De asemenea, sunt afectate negativ și întreprinderile care sunt victimele unor astfel de practici. În aceste cazuri, Comisia va continua să intervină pentru a-i proteja pe consumatori în cadrul pieței unice și pentru a veni în completarea acțiunii autorităților naționale de concurență care sunt mai puțin pregătite să gestioneze cazuri transfrontaliere de amploare. Ar trebui, de asemenea, să se evite să se introducă bariere noi în acele secțiuni ale pieței unice care funcționează bine.

Pentru a identifica barierele din calea pieței interne create de întreprinderi, Comisia a efectuat o anchetă sectorială de amploare privind comerțul electronic. În lumina rezultatelor acestei anchete, Comisia își concentrează acțiunile de asigurare a respectării legislației în domeniul concurenței asupra restricțiilor contractuale care ridică obstacole în calea comerțului electronic transfrontalier. În iulie 2018, Comisia a amendat patru întreprinderi pentru limitarea capacității comercianților lor cu amănuntul de a stabili în mod independent prețurile de revânzare ale produselor electronice și pentru impunerea de restricții cu privire la țările în care aceștia își puteau vinde produsele online.

3. Exploatarea întregului potențial al pieței unice

Pentru a asigura în mod durabil reluarea creșterii economice, Uniunea trebuie să îmbunătățească urgent condițiile care permit creșterea productivității. Așa cum sublinia Comisia în documentul său privind analiza anuală a creșterii, împreună cu inovarea și difuzarea tehnologică, funcționarea eficientă a piețelor constituie un catalizator-cheie al creșterii productivității. Piața unică este, totodată, una dintre pietrele de temelie ale uniunii economice și monetare, iar integrarea pieței unice este esențială pentru ameliorarea rezilienței sale. În același timp, moneda euro favorizează schimburile comerciale transfrontaliere și ne ajută să beneficiem mai ușor de avantajele economiilor de scară.

În multe domenii, trebuie exploatat în continuare întregul potențial al pieței unice ca instrument de generare a creșterii economice, de creare de locuri de muncă și de asigurare a competitivității pe plan internațional. Acest lucru este valabil, de exemplu, în ceea ce privește digitalizarea și apariția de noi tehnologii, domenii în care provocarea principală constă în a decide ce, dacă, când și cum să se reglementeze și în ceea ce privește economia circulară,

²⁵ COM(2017) 536 și COM(2018) 645.

²⁶ 2017/C 18/2.

domeniu în care obiectivul constă în crearea unui cadru de reglementare care să sporească durabilitatea activităților economice prin crearea de locuri de muncă, stimularea inovării și creșterea economică. În ambele cazuri, este necesar ca problemele să fie abordate dintr-o perspectivă europeană, astfel încât să se evite fragmentarea pieței unice care ar rezulta ca urmare a proliferării abordărilor naționale. De asemenea, există un potențial semnificativ încă neexploatat pe deplin în ceea ce privește serviciile, produsele, impozitarea și industriile de rețea, domenii în care investițiile în vederea aprofundării integrării economice necesită mai mult capital politic decât în trecut. Nu ar trebui subestimat impactul extern al aprofundării integrării pieței unice într-un context internațional tot mai volatil, întrucât o astfel de aprofundare va face ca Uniunea să devină și mai atractivă pentru partenerii comerciali internaționali și îi va oferi o influență și mai mare pe scena internațională.

Pentru ca piața unică să funcționeze corect, este important ca normele să fie clare, echitabile și adecvate scopului pentru care au fost create. Comisia continuă să evalueze la intervale regulate normele existente și să realizeze consultări publice și evaluări cuprinzătoare ale impactului atunci când elaborează noi acte legislative pentru a se asigura că obiectivele pe care și le-a fixat pot fi atinse cu ajutorul cadrului legislativ existent fără costuri inutile. În plus, principiul inovării contribuie la garantarea faptului că acest cadru legislativ este pregătit să facă față provocărilor viitorului. Comisia continuă să dezvolte instrumente de monitorizare și să efectueze evaluări ale beneficiilor aduse de piața unică și ale obstacolelor în calea acestora și să examineze impactul legislației Uniunii asupra pieței unice pornind de la experiențele utilizatorilor, consumatorilor și întreprinderilor.

3.1 De la piața tradițională la piața digitală

Tehnologiile digitale au devenit o parte integrantă a pieței unice, într-o asemenea măsură încât distincția dintre piața unică tradițională și piața unică digitală a devenit irelevantă. Digitalizarea întreprinderilor – inclusiv a celor din sectoarele industriale tradiționale – și a administrațiilor este esențială, iar normele privind piața unică trebuie să fie concepute și actualizate astfel încât să garanteze faptul că inovarea și difuzarea noilor tehnologii stimulează creșterea productivității²⁷. În acest mod, piața unică va continua să sprijine întreprinderile inovatoare și să asigure faptul că întreprinderile nou-înființate se pot dezvolta și pot prospera în Uniune. Este un aspect deosebit de important pentru comerțul electronic, pentru platforme, pentru tehnologiile financiare (fintech²⁸) și pentru economia colaborativă.

Tehnologiile digitale pot permite întreprinderilor să își vândă produsele și serviciile în mod direct celor peste 512 milioane de consumatori din întreaga Uniune. În 2017, 33 % din consumatorii europeni și 18 % din întreprinderile europene au efectuat vânzări sau achiziții online la nivel transfrontalier²⁹. Însă noile bariere introduse de statele membre sau de întreprinderi împiedică dezvoltarea comerțului electronic, afectează comerțul transfrontalier și, prin urmare, trebuie abordate la nivelul Uniunii. O concluzie esențială a investigațiilor recente ale Comisiei a fost aceea că aproape 40 % din site-urile web nu permit clienților din alte state membre să efectueze achiziții online³⁰.

²⁷ Discursul rostit de M. Draghi, „Uniunea economică și monetară: trecut și prezent”, 19 septembrie 2018, Berlin, <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180919.en.html>.

²⁸ În 2018, Comisia și-a prezentat Planul de acțiune privind FinTech [COM(2018) 109], un plan menit să asigure faptul că sectorul financiar al Uniunii poate valorifica avantajele oferite de digitalizare și de inovarea tehnologică, furnizând astfel întreprinderilor și consumatorilor servicii financiare inovatoare și accesibile.

²⁹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals;
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics.

³⁰ SWD(2017) 229; https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/geoblocking-final-report_en.pdf.

În contextul Strategiei privind piața unică digitală, Comisia a prezentat o serie de inițiative menite să abordeze obstacolele cele mai importante din calea comerțului electronic. Câteva dintre acestea au fost deja adoptate, de exemplu cele privind geoblocarea³¹, privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete³², privind taxa pe valoarea adăugată pentru comerțul electronic³³ și privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului³⁴. Regulamentul privind geoblocarea, care se va aplica de la 3 decembrie 2018, va interzice practicile discriminatorii bazate pe naționalitate, loc de reședință sau de stabilire. Propunerile de actualizare a contractelor digitale³⁵, aflate încă în curs de negociere, ar oferi consumatorilor încrederea că beneficiază de un nivel comparabil de protecție atunci când cumpără conținut digital ca și atunci când cumpără bunuri obișnuite, fie din țara lor de origine, fie dintr-o altă țară.

Platformele online au devenit actori importanți în cadrul pieței unice, permițând unui număr de peste un milion de întreprinderi să aibă acces la consumatorii din întreaga Uniune. Potențialul de inovare al platformelor online este însă frânat de lipsa de încredere a consumatorilor și de proliferarea normelor naționale. Pentru relațiile dintre întreprinderi, este necesară o acțiune la nivelul Uniunii în vederea asigurării unor schimburi comerciale și a unei concurențe online echitabile, transparente și fiabile. În aprilie 2018, Comisia a propus norme noi și armonizate privind practicile „platformelor pentru întreprinderi”³⁶. Normele referitoare la drepturile de autor, precum și cele legate de impozitare trebuie, la rândul lor, adaptate la era digitală, iar Comisia a prezentat propuneri în acest sens³⁷.

Economia colaborativă emergentă oferă oportunități cetățenilor și întreprinderilor. Peste 400 000 de cetățeni desfășoară deja activități economice, în sectoare precum transporturile, oferirea de spații de cazare și finanțarea. Pentru a permite modelelor de afaceri bazate pe economia colaborativă să se dezvolte la întregul lor potențial³⁸ și la scară largă, este esențial să se evite o reglementare necoordonată a statelor membre, de exemplu în ceea ce privește definirea diferențelor dintre activitatea salariată și furnizarea de servicii „inter pares”. Trebuie găsit echilibrul just între protecția lucrătorilor și adaptabilitatea pieței muncii, ca în recenta propunere a Comisiei privind condițiile de lucru transparente și previzibile în Uniune³⁹. Această propunere se înscrie în contextul inițiativelor de punere în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale; în această privință, Parlamentul European și Consiliul trebuie să facă progrese suplimentare, până în martie 2019, în cadrul negocierilor privind diferitele inițiative legislative pentru ca acest pilon să devină mai operațional.

3.2 Valorificarea la maximum a oportunităților oferite de economia europeană a datelor

O economie digitală prosperă are nevoie de un ecosistem de date construit pe trei elemente fundamentale: încrederea, disponibilitatea datelor și capacitățile/infrastructura. Piața unică este nivelul potrivit pentru construirea unui astfel de ecosistem. Printre obiectivele prioritare

³¹ Regulamentul (UE) 2018/302.

³² Regulamentul (UE) 2018/644.

³³ Directiva (UE) 2017/2455.

³⁴ Regulamentul (UE) 2017/2394.

³⁵ COM(2015) 634; COM(2015) 635.

³⁶ COM(2018) 238.

³⁷ COM(2016) 594; COM(2016) 593; COM(2018) 147; COM(2018) 148; COM(2018) 329.

³⁸ Aproape o cincime dintre cetățeni declară că fie și-au oferit serviciile prin intermediul platformelor online, fie nu exclud posibilitatea de a face acest lucru; a se vedea sondajul Eurobarometru Flash 467/2018, „Utilizarea economiei colaborative”.

³⁹ COM(2017) 797.

se numără elaborarea rapidă și adoptarea de norme și standarde europene și, după caz, internaționale care să asigure armonizarea pieței și interoperabilitatea produselor și serviciilor digitale.

Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) este esențial pentru a asigura încrederea în piața unică în domeniul datelor cu caracter personal. Acesta integrează drepturile și valorile fundamentale în politica digitală europeană și stabilește un nou standard mondial. De asemenea, oferă cetățenilor mai mult control asupra modului în care datele lor cu caracter personal sunt prelucrate de către întreprinderi, inclusiv dreptul lor de a fi uitați, punând, în același timp, la dispoziția întreprinderilor un set unic de norme la nivelul întregii Uniuni.

Regulamentul propus privind viața privată și comunicațiile electronice⁴⁰ va veni în completarea Regulamentului general privind protecția datelor prin instituirea unui set unic de norme care să asigure un nivel ridicat de protecție a vieții private pentru toate comunicațiile electronice. Încrederea în ecosistemul european al datelor și reziliența acestuia vor fi, de asemenea, consolidate prin măsuri de promovare a unei piețe unice în domeniul securității cibernetice, astfel cum se prevede în Strategia de securitate cibernetică⁴¹.

Accesul la date este esențial pentru economia datelor. Odată cu adoptarea Regulamentului privind fluxul liber al datelor fără caracter personal⁴², ridicarea oricăror bariere în calea unui astfel de flux liber va deveni ilegală, ceea ce va facilita activitatea transfrontalieră a întreprinderilor în cadrul economiei bazate pe date a Uniunii. Adoptarea Directivei revizuite privind reutilizarea informațiilor din sectorul public⁴³ va contribui, de asemenea, la asigurarea disponibilității unor date de o calitate mai bună pentru întreprinderi și pentru inovatori. În vederea dezvoltării instrumentelor necesare pentru utilizarea eficientă a datelor, Uniunea trebuie să își consolideze capacitățile în domeniul inteligenței artificiale, al calculului de înaltă performanță și al tehnologiilor cuantice. În domeniul inteligenței artificiale se lucrează deja la un plan coordonat menit să identifice și să mobilizeze investițiile necesare și cu privire la liniile directoare de ordin etic pentru dezvoltarea și utilizarea acestor tehnologii în interacțiunea lor cu oamenii.

3.3 Abordarea noilor preferințe ale consumatorilor și ale investitorilor într-o economie circulară și în finanțarea durabilă

Consumatorii optează tot mai mult pentru produse și servicii care au fost dezvoltate și funcționează în mod durabil. Această tendință trebuie susținută deoarece contribuie la o economie mai circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și oferă noi oportunități de afaceri. Cu toate acestea, o proliferare a inițiativelor la nivel național sau local poate duce la fragmentare și, în cele din urmă, poate împiedica realizarea acestor obiective. Prin acțiuni la nivelul Uniunii, piața unică contribuie la asigurarea unor condiții favorabile investițiilor și inovării, contribuind în același timp la atingerea mai eficientă a obiectivelor climatice, de sănătate publică și de dezvoltare durabilă⁴⁴.

Economia circulară, în care valoarea produselor, a materialelor și a resurselor este păstrată cât mai mult timp posibil, iar generarea de deșeuri este redusă la minimum, trebuie să devină o

⁴⁰ COM(2017) 10.

⁴¹ JOIN/2017/0450.

⁴² COM(2017) 495.

⁴³ COM(2018) 234.

⁴⁴ A se vedea, de exemplu, COM(2013) 196.

caracteristică intrinsecă a pieței unice. Prin Planul său de acțiune pentru economia circulară⁴⁵, Comisia a propus o serie de acțiuni în sprijinul economiei circulare la toate nivelurile lanțului valoric – de la etapa conceperii și a producției la etapa consumului, a reparării și a refabricării, a gestionării deșeurilor și a materiilor prime secundare care sunt apoi reintegrate în economie. Această abordare a fost deja aplicată în cazul materialelor plastice, al căror potențial de reciclare a deșeurilor rămâne în mare măsură neexploatat. Până în 2030, toate ambalajele din plastic ar trebui să fie reciclabile într-o manieră eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comisia a propus, de asemenea, norme comune pentru a interzice produsele de unică folosință din plastic și pentru a preveni fragmentarea pieței unice care ar fi putut rezulta din existența mai multor seturi de norme naționale.

Dezvoltarea unei piețe unice a capitalului poate fi, de asemenea, un instrument care să ajute Uniunea să își îndeplinească angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris⁴⁶. Pentru a canaliza capitalul privat către proiecte durabile, actorii financiari au nevoie de condiții de concurență echitabile. Ca răspuns la existența unei cereri crescânde în această privință, Comisia a propus un Plan de acțiune privind finanțarea creșterii durabile⁴⁷ și a propus norme care să asigure o înțelegere comună a produselor financiare durabile și a transparenței de care e nevoie pentru a le dezvolta⁴⁸. Pentru a-și expune viziunea asupra unei Uniuni în care este posibilă reducerea pe termen lung a emisiilor de gaze cu efect de seră, Comisia va prezenta în curând o strategie care reflectă obiectivele Acordului de la Paris privind schimbările climatice. De asemenea, Comisia va prezenta un document de reflecție privind calea de urmat către o Europă durabilă în orizontul anului 2030, care integrează obiectivele de dezvoltare durabile ale Organizației Națiunilor Unite.

3.4 Provocările cu care ne confruntăm în continuare pe piețele produselor și ale serviciilor

Piața unică este un instrument puternic de diseminare a inovării și a noilor tehnologii, elemente care fac economiile europene mai productive și generează progres social pentru cetățeni. S-a estimat că promovarea unor noi reforme în vederea îmbunătățirii funcționării pieței unice a produselor fabricate, care reprezintă deja un succes în sine, ar putea genera câștiguri în valoare de aproximativ 183 de miliarde EUR pe an⁴⁹. Cu toate acestea, cele mai mari beneficii ar rezulta din integrarea în continuare a sectorului serviciilor și, în special, a serviciilor pentru întreprinderi, nu în ultimul rând ca urmare a fuzionării sporite a activităților de producție și de servicii, cum se întâmplă de exemplu în economia datelor. Eventualele beneficii în acest domeniu s-ar putea ridica, potrivit estimărilor, până la 338 de miliarde EUR pe an⁵⁰. Împreună cu impozitarea și drepturile sociale, serviciile reprezintă un domeniu în care este cea mai evidentă prăpastia dintre retorica referitoare la integrarea pieței unice și punerea în aplicare a măsurilor necesare⁵¹.

⁴⁵ COM(2015) 614.

⁴⁶ Acordul din 12 decembrie 2015 în cadrul Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice (CCONUSC).

⁴⁷ COM(2018) 097.

⁴⁸ COM(2018) 353, COM(2018) 354 și COM(2018) 355.

⁴⁹ *Mapping the Cost of Non-Europe, 2014-19* („Analiza costului non-Europei, 2014-2019”), Serviciul de Cercetare al Parlamentului European, http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS_Mapping_the_Cost_of_Non-Europe-June%202014.pdf

⁵⁰ *Mapping the Cost of Non-Europe, 2014-19* („Analiza costului non-Europei, 2014-2019”), Serviciul de Cercetare al Parlamentului European.

⁵¹ A se vedea, de asemenea, raportul elaborat de firma Copenhagen Economic, intitulat *Making EU Trade in services work for all* („Transformarea comerțului cu servicii al UE în beneficiul tuturor”), noiembrie 2018

În absența unor norme armonizate la nivelul Uniunii, comerțul cu produse care se bazează pe principiul recunoașterii reciproce rămâne considerabil mai mic decât comerțul cu produse supuse unor astfel de norme (35 % față de 55 % din consumul intern)⁵². Pentru a face față acestei provocări, Comisia a propus în 2017 pachetul privind mărfurile⁵³, care este menit să ajute întreprinderile să își comercializeze mai ușor produsele în alte state membre și să demonstreze că respectă legislația țării lor de origine.

Standardizarea a jucat un rol-cheie în dezvoltarea pieței unice prin susținerea concurenței bazate pe piață și prin contribuția la asigurarea interoperabilității produselor și serviciilor. Produsele care respectă standarde voluntare și armonizate aprobate la nivelul Uniunii beneficiază de o prezumție de conformitate și pot, prin urmare, să circule liber în cadrul pieței interne. Acest lucru a fost foarte util, de exemplu, în domeniul ingineriei sau al tehnologiei informației. Cu toate că standardele armonizate sunt elaborate de organismele europene de standardizare, Comisia este cea care inițiază, gestionează și monitorizează respectivele standarde și poartă responsabilitatea finală în această privință, astfel cum a reamintit Curtea de Justiție a Uniunii Europene în 2016⁵⁴. Sistemul actual este funcțional, însă Comisia recunoaște că este nevoie de îmbunătățiri suplimentare și, prin urmare, a prezentat un plan de acțiune care însoțește prezenta comunicare, menit să accelereze, să eficientizeze și să facă mai transparent procesul de dezvoltare a unor standarde armonizate⁵⁵.

Uniunea Europeană este o economie a serviciilor (care reprezintă 70 % din produsul intern brut al Uniunii) și, cu toate acestea, mărfurile reprezintă cea mai mare parte a comerțului transfrontalier. Doar 20 % din servicii sunt comercializate la nivel transfrontalier, reprezentând doar 5 % din produsul intern brut al Uniunii⁵⁶. Sectoare importante ale economiei serviciilor nu profită de avantajele oferite de piața unică, în special serviciile pentru întreprinderi și industriile de rețea. În cazul serviciilor pentru întreprinderi (care reprezintă 11 % din produsul intern brut al Uniunii), firmele europene cumpără rareori servicii de la contabili sau de la consilieri fiscali dintr-o altă țară. Serviciile pentru întreprinderi sunt un exemplu de servicii care devin tot mai importante pentru industria prelucrătoare: aproximativ 80 % din produsele rezultate din serviciile juridice, de contabilitate, de inginerie și de arhitectură sunt de fapt utilizate ca factori de producție intermediari pentru alte sectoare, inclusiv pentru activitățile de producție. Tot astfel, restricțiile aplicate în sectorul comerțului cu amănuntul au efecte de propagare negative în alte sectoare ale economiei, în special în industria prelucrătoare din amonte⁵⁷.

Având în vedere concurența în creștere pe piețele mondiale ale produselor fabricate, avantajul competitiv al Uniunii depinde tot mai mult de serviciile utilizate ca factori de producție și de componenta de servicii a întregului lanț valoric. Dezvoltarea unei piețe mai dinamice pentru furnizarea de servicii transfrontaliere în Uniune este, prin urmare, un element esențial de care depinde competitivitatea viitoare a industriei Uniunii. Multitudinea de cerințe juridice și de reglementare existente la nivel național în multe sectoare ale serviciilor explică parțial gradul mai scăzut de activitate transfrontalieră. Aceste cerințe, care privesc aspecte precum forma juridică și structura acționariatului, interzicerea activităților multidisciplinare și publicitatea,

⁵² SWD(2017) 475.

⁵³ COM(2017) 787.

⁵⁴ Cauza C-613/14, James Elliott Construction, ECLI:EU:C:2016:821.

⁵⁵ COM(2018) 764.

⁵⁶ Discursul rostit de M. Draghi, „Uniunea economică și monetară: trecut și prezent”, 19 septembrie 2018, Berlin, <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180919.en.html>.

⁵⁷ COM(2018) 219.

se aplică în special în cazul serviciilor profesionale strict reglementate. Pentru a se evita abuzurile sau impunerea unor cerințe disproporționate, o propunere recent adoptată a Comisiei impune statelor membre obligația de a efectua teste de proporționalitate înainte de a adopta noi norme cu privire la profesiile reglementate⁵⁸. Comisia a propus, totodată, ca statele membre să îi notifice proiectele lor de acte legislative în domeniul serviciilor⁵⁹, astfel încât să poată aprecia dacă acestea sunt conforme cu dreptul Uniunii înainte să fie adoptate. Această propunere este încă în curs de examinare de către colegiitori și reprezintă un exemplu recent de situație în care dorința de a impulsiona piața unică nu este însoțită de voința politică de a adopta măsurile necesare.

În plus, Comisia a propus actualizarea normelor privind coordonarea în materie de securitate socială⁶⁰ pentru a facilita și mai mult protecția drepturilor sociale ale lucrătorilor transfrontalieri și pentru a permite efectuarea unor controale mai eficiente de către autoritățile naționale în vederea detectării fraudelor. Noua Autoritate Europeană a Muncii va contribui, la rândul său, la întărirea cooperării dintre statele membre în acest domeniu și la asigurarea faptului că acestea au acces la informațiile relevante privind mobilitatea forței de muncă.

Sectoarele în care drepturile de proprietate intelectuală joacă un rol important reprezintă o parte importantă a economiei europene (39 % din produsul intern brut al Uniunii și 35 % din locurile de muncă din Uniune). Progresele recente în acest domeniu includ adoptarea în 2015 a Directivei revizuite privind mărcile comerciale⁶¹, care modernizează și mai mult acquis-ul european în materie, ce se bucură deja de o apreciere considerabilă. Cu toate acestea, pentru a putea valorifica la maximum beneficiile sistemului unitar de brevete, este nevoie să intre în vigoare Acordul privind Curtea Unică în materie de Brevete, care nu a fost încă adoptat.

3.5 Provocări care rămân de abordat în ceea ce privește industriile de rețea

Consumatorii și întreprinderile nu beneficiază pe deplin de avantajele concurenței în industriile de rețea reglementate. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește integrarea pieței interne a energiei, energia fiind comercializată din ce în ce mai liber la nivel transfrontalier. Cu toate acestea, scăderea semnificativă a prețurilor angro la energie electrică – aproape 40 % între 2008 și 2017 – nu s-a reflectat pe deplin în prețurile de consum, care au scăzut în medie cu doar 13 % în această perioadă. Acest lucru se explică, pe de o parte, prin puterea de piață a operatorilor tradiționali și, pe de altă parte, prin barierele la intrarea pe piață a unor noi operatori concurenți, un exemplu de astfel de bariere fiind prețurile reglementate. Propunerea de organizare a pieței formulată în cadrul pachetului „Energie curată pentru toți europenii”⁶² urmărește să stimuleze concurența prin crearea unor condiții concurențiale echitabile între diferitele tehnologii de producere a energiei electrice și prin faptul că oferă consumatorilor pârghiile de acțiune pentru a deveni jucători activi pe piața energiei electrice. Acest pachet va contribui, de asemenea, la integrarea piețelor energiei electrice, energiei termice și transporturilor prin utilizarea tehnologiilor digitale, ceea ce va spori concurența și va permite atingerea obiectivelor în materie de decarbonizare.

În domeniul transporturilor și al mobilității, persistă numeroase bariere, iar concurenții nou-intrați pe piață se confruntă adesea cu restricții nejustificate privind accesul în sectorul serviciilor feroviare și rutiere naționale. Fragmentarea pieței transporturilor și lacunele din

⁵⁸ Directiva (UE) 2018/958.

⁵⁹ COM(2016) 821.

⁶⁰ COM(2016) 815.

⁶¹ Directiva (UE) 2015/2436.

⁶² COM(2016) 860.

legislația socială constituie probleme care afectează în primul rând transportul rutier. În același timp, interoperabilitatea insuficientă cauzată de existența unor cerințe naționale divergente împiedică dezvoltarea deplină a concurenței în sectorul serviciilor feroviare de marfă și al serviciilor feroviare internaționale. Punerea în aplicare a celui de al 4-lea pachet feroviar va asigura o mai bună interoperabilitate și va deschide piețele feroviare interne (de călători), în timp ce adoptarea actelor propuse în cadrul celor trei pachete privind mobilitatea din 2017 și 2018 va contribui într-o măsură considerabilă la crearea unui spațiu european unic al transporturilor⁶³.

Implementarea tehnologiei 4G în Europa a fost lentă din cauza divergențelor dintre normele naționale și a abordărilor diferite în ceea ce privește alocarea benzilor de frecvență. Recenta adoptare a Planului de acțiune privind 5G⁶⁴ și a Codului european al comunicațiilor electronice⁶⁵, inclusiv a unor noi norme pentru gestionarea spectrului de frecvențe, va asigura disponibilitatea benzilor pentru noile servicii 5G până în 2020, în întreaga Uniune, în aceleași condiții tehnice. Aceste măsuri vor permite implementarea tehnologiei 5G și vor oferi, totodată, stimulente pentru dezvoltarea de rețele fixe și mobile de foarte mare capacitate, esențiale pentru economia bazată pe date, inteligența artificială și digitalizarea economiei și a societății noastre.

3.6 Către piețe de capital mai integrate și către o uniune bancară în adevăratul sens al cuvântului

Consumatorii europeni și întreprinderile europene nu beneficiază încă pe deplin de numărul mai mare de oportunități disponibile, de câștigurile în materie de eficiență și securitate pe care le-ar oferi existența unor piețe de capital pe deplin integrate și a unei veritabile uniuni bancare. Odată cu introducerea monedei euro, integrarea piețelor financiare ale Uniunii a devenit și mai importantă. În multe state membre, criza financiară a avut un impact semnificativ asupra activității de creditare a băncilor, făcând să scadă numărul creditelor disponibile pentru întreprinderi și antrenând perturbări grave ale economiei reale. Creditele bancare transfrontaliere și sursele alternative de finanțare sunt încă subdezvoltate în Europa. Aceasta are doar 26 de „unicorni”, adică întreprinderi nou-înființate evaluate la peste 1 miliard EUR, față de 106 în SUA și 59 în China. Pentru a stimula și mai mult investițiile private și publice în economie, este important să se intensifice eforturile de identificare și de înlăturare a obstacolelor existente la nivelul Uniunii și la nivel național, astfel cum se prevede în Comunicarea intitulată „Planul de investiții pentru Europa – bilanțul realizărilor și etapele următoare”, adoptată astăzi de Comisie⁶⁶.

Diversificarea surselor de finanțare pentru întreprinderile din Uniune este o prioritate în cadrul uniunii piețelor de capital. Comisia a prezentat propuneri care vizează atragerea de noi investitori (de exemplu propunerea privind finanțarea participativă), sporirea capacității băncilor de a oferi împrumuturi prin norme care să simplifice procedurile de securitizare, să le facă mai transparente și standardizate și înlăturarea barierelor din calea investițiilor transfrontaliere. Existența unor norme care să asigure protecția sporită a consumatorilor și a investitorilor este esențială pentru a crea încrederea și stabilitatea necesare pentru impulsivitatea activității bancare transfrontaliere. Propunerea Comisiei privind un produs paneuropean de pensii personale⁶⁷ va oferi cetățenilor mai multe posibilități de a economisi

⁶³ COM(2011) 144.

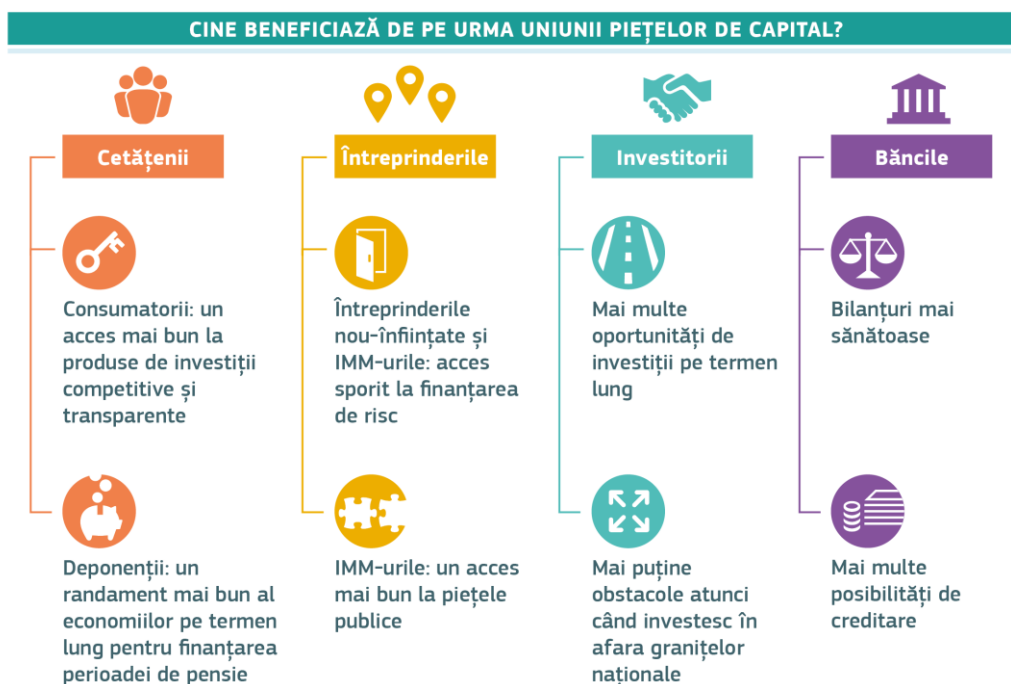
⁶⁴ COM(2016) 588.

⁶⁵ COM(2016) 590.

⁶⁶ COM(2018) 771.

⁶⁷ COM(2017) 343.

pentru perioada pensiei, inclusiv la nivel transfrontalier. Statele membre ar trebui să apere caracterul paneuropean al acestui produs de pensii care este în avantajul tuturor cetățenilor Uniunii și ar trebui să asigure faptul că normele de impozitare divergente și structurile complexe nu împiedică cererea viitoare pentru acest produs. Acesta a fost unul dintre obiectivele-cheie ale uniunii bancare, împreună cu obiectivul de a continua integrarea sistemelor bancare europene și de a rupe legăturile dintre bănci și entitățile suverane. Din 2012, au fost introduși doi piloni ai uniunii bancare: un mecanism de supraveghere unic și un mecanism unic de rezoluție pentru bănci, cu propriul său Fond unic de rezoluție, finanțat de bănci. Continuă activitatea legată de operaționalizarea mecanismului comun de protecție pentru Fondul unic de rezoluție, care va fi pus la dispoziție de Mecanismul european de stabilitate. În plus, Comisia a prezentat o propunere privind un sistem european de asigurare a depozitelor⁶⁸, menit să ofere același nivel de protecție pentru deponenții la bănci din întreaga zonă euro. Finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital se impune acum de urgență.

Sursa: Comisia Europeană

3.7 Reducerea sarcinii administrative și facilitarea conformării fiscale

Barierile administrative și de reglementare continuă să descurajeze întreprinderile mici să se extindă la nivel transfrontalier. Un sondaj recent⁶⁹ arată că întreprinderile sunt mai preocupate de complexitatea administrativă (83 %) decât de barierele lingvistice (45 %) atunci când este vorba de desfășurarea unei activități transfrontaliere. Costurile aferente respectării unor cerințe și proceduri naționale divergente pot fi mult prea mari pentru cetățenii obișnuiți, pentru întreprinderile mici și mijlocii și pentru întreprinderile nou-înființate.

La nivelul Uniunii, sprijinul practic acordat în acest sens există și este în creștere. Acesta ia, de exemplu, forma portalului „Europa ta – Întreprinderi” și a Rețelei întreprinderilor europene. Recent adoptatul Regulament privind portalul digital unic va facilita și mai mult

⁶⁸ COM(2015) 586.

⁶⁹ Sondaj realizat de Eurochambres în vara anului 2015 în rândul a 592 de întreprinzători din Uniune.

accesul cetățenilor și al întreprinderilor la informații online cu privire la drepturile lor în cadrul pieței unice. Normele comune pentru identificarea electronică și serviciile de asigurare a încrederii oferă instrumente sigure și transparente prin care cetățenii și întreprinderile pot să interacționeze digital cu administrațiile publice și cu sectorul privat. În cadrul pachetului legislativ privind dreptul societăților comerciale⁷⁰, Comisia a propus, de asemenea, noi norme care stabilesc proceduri comune clare și armonizate privind modul în care o societate comercială poate să se mute dintr-un stat membru în altul, să fuzioneze sau să se scindeze într-un context transfrontalier, însoțite de garanții solide împotriva abuzurilor. Societățile comerciale vor putea, de asemenea, să se înregistreze, să înființeze noi sucursale sau să depună online documente la registrul comerțului.

Transformarea digitală are potențialul de a reduce semnificativ sarcinile administrative și de a îmbunătăți condițiile-cadru pentru realizarea de investiții de către întreprinderi, de exemplu în domeniul achizițiilor publice electronice. Un sondaj din 2016 a arătat că 82 % din serviciile publice erau disponibile online în Europa. Decalajul dintre țările cu cele mai slabe rezultate și țările cu cele mai bune rezultate se îngustează tot mai mult. Prioritatea este de a înregistra progrese suplimentare în punerea în aplicare a Planului de acțiune privind guvernarea electronică⁷¹, adoptat în 2016. Acesta conține inițiative care facilitează schimbul de informații și dezvoltarea și adoptarea instrumentelor necesare de tehnologia informației, cum ar fi Sistemul de interconectare a registrelor comerțului (BRIS), serviciile de e-sănătate transfrontaliere și infrastructurile de servicii digitale.

Tehnologiile digitale pot, de asemenea, să simplifice conformarea fiscală și să diminueze costurile în acest domeniu. Respectarea obligației de plată a taxei pe valoarea adăugată a fost identificată ca fiind unul dintre cele mai mari obstacole în calea desfășurării de activități transfrontaliere. Inițiativa „mini-ghișeului unic” privind taxa pe valoarea adăugată a generat deja economii pentru întreprinderi în valoare de peste 500 de milioane EUR. Încurajați de acest succes, colegiitorii au convenit în decembrie 2017 asupra unei serii de măsuri prin care se introduc norme mai simple și mai eficiente pentru întreprinderile care vând bunuri online. Propunerea Comisiei de a reduce sarcina administrativă aferentă taxei pe valoarea adăugată pentru întreprinderile mici și mijlocii⁷² ar putea contribui la creșterea volumului tranzacțiilor transfrontaliere cu aproximativ 13 %. Adoptarea propunerii privind o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB)⁷³ ar reduce costurile suplimentare anuale de asigurare a conformării fiscale pentru deschiderea unei noi filiale într-un alt stat membru cu aproximativ 65 %. Numai acest lucru ar mări volumul investițiilor cu până la 3,4 %, iar produsul intern brut al Uniunii cu până la 1,2 %. Însă e nevoie să se facă mai mult în acest sens. Astăzi, piața unică este în continuare mult subdezvoltată în ceea ce privește chestiunile fiscale. Statele membre trebuie să ia măsuri decisive pentru a adopta propunerile aflate pe agenda colegiitorilor care sunt esențiale pentru competitivitatea viitoare a UE. Date fiind dificultățile pe care le au statele membre în a ajunge la un consens în cadrul Consiliului asupra propunerilor importante din domeniul fiscal, Comisia va prezenta în curând o comunicare ce va analiza posibilitatea de a trece la votul cu majoritate calificată pentru anumite chestiuni fiscale. Reflecția cu privire la aceste aspecte trebuie să continue în perspectiva discuțiilor privind viitorul Europei care se vor desfășura la Sibiu la 9 mai 2019.

⁷⁰ COM(2018) 239; COM(2018) 241.

⁷¹ COM(2016) 179.

⁷² COM(2018) 21.

⁷³ COM(2016) 685; COM(2016) 683.

3.8 Măsuri de sprijin

Normele în sine nu sunt suficiente pentru a asigura funcționarea pieței unice, iar capacitatea de a vinde produse și de a furniza servicii în întreaga Uniune depinde de existența unor infrastructuri sau rețele adecvate, în domenii cum ar fi transporturile, energia și telecomunicațiile, și de accesul la acestea. Uniunea a investit în aceste domenii și a facilitat realizarea de investiții publice și private. În perioada 2014-2020, Mecanismul pentru interconectarea Europei, împreună cu Fondul european pentru investiții strategice și programul Orizont 2020 ar trebui să finanțeze peste 2 000 de proiecte în domeniul transporturilor, al energiei și al telecomunicațiilor, menite să sprijine dezvoltarea de rețele de înaltă performanță, durabile și interconectate.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia a propus un buget mai simplu, mai raționalizat și mai flexibil, care va permite acordarea unui sprijin mai eficient în toate aceste domenii care sunt esențiale pentru dezvoltarea pieței unice. Printre acestea se numără, în special, noul Mecanism pentru interconectarea Europei, programele „Europa spațială” și „Europa digitală”, precum și fondurile structurale și de investiții. Aceste programe vor promova inițiative precum implementarea coridoarelor 5G transfrontaliere pentru conducerea conectată și automatizată a vehiculelor, observarea și navigarea prin satelit, calculul de înaltă performanță, inteligența artificială sau securitatea cibernetică. În paralel, noul program Orizont Europa va continua să sprijine viitoarele activități de cercetare în domeniul acestor tehnologii. Pentru ca piața unică să producă rezultate concrete pe teren, este, de asemenea, necesar ca Uniunea să sprijine din punct de vedere financiar administrațiile naționale. Acest lucru este deosebit de relevant pentru cooperarea administrativă, pentru activitățile de asigurare a respectării legislației, pentru accesul cetățenilor și al întreprinderilor la informații și pentru consolidarea capacităților. Întreprinderile care doresc să aibă acces la piața unică pentru a-și extinde activitățile au și ele nevoie de sprijin. Acest sprijin este prevăzut în viitoarele programe, cum ar fi Programul privind piața unică, programul InvestEU sau programele de cooperare fiscală și de cooperare vamală. Ajungerea cât mai curând la un acord privind propunerile Comisiei pentru bugetul aferent perioadei 2021-2027 va permite mobilizarea în timp util a acestui sprijin.

Educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții, care intră în sfera de competență a statelor membre, facilitează dobândirea aptitudinilor care pot sprijini mobilitatea forței de muncă în cadrul pieței unice. La rândul său, mobilitatea forței de muncă poate facilita dobândirea de noi competențe și cunoștințe. Uniunea poate ajuta statele membre să obțină rezultate mai bune, de exemplu prin inițiative precum Noua agendă pentru competențe în Europa, Coaliția pentru competențe și locuri de muncă în sectorul digital, spațiul european al educației⁷⁴ și spațiul european de cercetare. Limba rămâne adesea un obstacol practic în calea mobilității forței de muncă, a înființării unei întreprinderi într-un alt stat membru sau a desfășurării de activități transfrontaliere. De exemplu, în procedurile de achiziții publice, 23 % din întreprinderile care au răspuns la sondaj au susținut că limba reprezintă o „barieră extrem de relevantă” pentru participarea la proceduri de ofertare transfrontaliere. Educația, schimburile Erasmus și, într-o anumită măsură, traducerea automată pot oferi soluții la aceste probleme. Portalul digital unic menționat anterior prevede ca informațiile să fie puse la dispoziția cetățenilor și a întreprinderilor în cel puțin o a doua limbă. În plus, inițiativele bilaterale, cum ar fi centrele europene ale consumatorilor, și-au dovedit eficiența în a consolida încrederea dincolo de frontierele lingvistice.

⁷⁴ Această inițiativă emblematică a Uniunii urmărește să garanteze faptul că învățarea, urmarea de studii și desfășurarea de activități de cercetare nu țin cont de frontiere.

Concluzie

La 25 ani de la lansarea sa, piața unică nu și-a exploatat încă pe deplin potențialul. Atuul cel mai important al Europei constă tocmai în a genera creștere și inovare, în a atrage investiții și a stimula competitivitatea întreprinderilor sale pe piețele globalizate. Beneficiile pieței unice sunt evidente și pentru cetățeni. Datorită pieței unice, europenii pot studia, pot călători, pot locui și pot lucra oriunde doresc. Ei beneficiază de o gamă mai largă de opțiuni și de prețuri mai mici, precum și de standarde ridicate de protecție a mediului, de protecție socială și a consumatorilor. Confruntată cu o creștere economică scăzută și cu o concurență tot mai acerbă la nivel internațional, agenda pieței unice va juca în continuare un rol esențial în a spori reziliența, capacitatea de inovare, productivitatea, caracterul echitabil și incluziv al economiei Uniunii.

Uniunea Europeană trebuie să dea dovadă de spirit de inițiativă și de curaj politic pentru ca piața unică să treacă la un nivel superior. Va fi nevoie de un angajament politic important pentru a adânci integrarea în acele domenii ale pieței unice în care există un potențial considerabil neexploatat, inclusiv în sectorul serviciilor și al fiscalității, precum și pentru a promova echitatea și incluziunea. Va fi, de asemenea, nevoie de o agendă ambițioasă pentru a asigura adaptarea continuă și în timp util la noi provocări, ceea ce va necesita adâncirea integrării în cadrul pieței unice, pentru a se evita reapariția unor bariere pe piețele tradiționale și apariția unor noi în sectoare strategice pentru viitor, cum ar fi digitalizarea, inteligența artificială, inteligența artificială sau economia circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Mai mult decât oricând, trebuie să trecem de la retorică la fapte și să avem o dezbatere deschisă la cel mai înalt nivel, care să conducă la un angajament reînnoit al liderilor în ceea ce privește piața unică din perspectiva tuturor dimensiunilor sale.

Într-o lume în care multilateralismul este contestat, piața unică este astăzi chiar mai relevantă decât acum 25 de ani. Piața unică nu este un scop în sine, ci un instrument prin care se poate asigura bunăstarea cetățenilor și competitivitatea economiei Uniunii. Aceasta constituie una dintre pietrele unghiulare ale unei monede unice stabile și reziliente. Pe piața unică se sprijină poziția și influența Uniunii în lume. Prin urmare, Comisia își va intensifica acțiunile de monitorizare și analiză a pieței unice în strânsă cooperare cu statele membre și va informa periodic Consiliul European cu privire la evoluția situației. De asemenea, Comisia:

- face apel la Consiliul European să se asigure că există o colaborare promptă între Consiliu și Parlamentul European în vederea adoptării până la sfârșitul lunii martie 2019 a inițiativelor legislative propuse în cadrul Strategiei privind piața unică, al pieței unice digitale, al uniunii piețelor de capital și al uniunii bancare, astfel cum se precizează în anexa I, precum și a altor inițiative menționate în prezenta comunicare, inclusiv cele privind dimensiunea socială, protecția consumatorilor, energia și transporturile;
- face apel la Consiliul European să se asigure că administrațiile de la nivel național, regional și local, cu sprijinul Comisiei, își intensifică eforturile în vederea transpunerii, aplicării și asigurării respectării tuturor actelor legislative referitoare la piața unică, evitându-se în același timp suprareglementarea;
- face apel la Consiliul European să își reînnoiască dialogul cu cetățenii și întreprinderile în vederea promovării unui sprijin constant politic și public în favoarea pieței unice, în special în contextul alegerilor pentru Parlamentul European;
- invită Consiliul European ca, pornind de la prezenta comunicare, să consacre o discuție aprofundată la nivelul liderilor cu privire la piața unică în toate dimensiunile sale pentru a identifica prioritățile comune de acțiune și mecanismele cele mai potrivite prin care să se

răspundă atât de necesarului angajament politic asumat față de piața unică, însoțite de etape concrete de realizare la toate nivelurile de guvernare.